

Asia: VN/28937/2021

Arviomuistio pienriitamenettelystä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinkeinoelämän keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Toimiva tuomioistuinmenettely on merkittävä tekijä elinkeinoelämän toiminta-edellytysten kannalta. Tuomioistuinmenettelyllä on keskeinen rooli sekä yritysten välisessä kaupankäynnissä että kuluttajakaupassa. Tuomioistuinmenettelyn tulee viimekädessä turvata yritysten sopimusten täytäntöönpano ja osa-puolien mahdollisuus turvata omat oikeutensa. Oikeudenkäyntien kustannusten tulisi olla sellaisia, etteivät oikeuksien vaatiminen ole kustannuksiltaan käytännössä mahdotonta.

Arviomuistiossa on arvioitu laajasti erilaisia tapoja pienriitamenettelyn toteuttamiselle. Elinkeinoelämän kannalta keskeisimpiä kysymyksiä ovat ehdotukset, joilla pyritään vaikuttamaan yritysten mahdollisuuteen nostaa kanne ja saattaa asiansa tuomioistuimen ratkaistavaksi.

EK pitää tarkoituksenmukaisena arvioida jatkovalmistelussa tarkemmin ehdotuksia ratkaisumalleista, asianosaisten mahdollisuudesta valita menettely ja in-tressinrajauksesta. Pidämme perusteltuna arvioida jatkovalmistelussa uuden pienriitamenettelyn käyttöönottoa ja vastuiden jakautumista eri osapuolisuhdetten näkökulmasta. Yksityishenkilöiden välisissä riidoissa, yritysten välisissä riita-asioissa sekä yrityksen ja kuluttajan välisessä riidassa voi olla tarpeen arvioida kysymyksiä mahdollisimman monipuolisesti näistä näkökulmista. EK pitää hyvänä vaihtoehtona käytäntöä, jossa osapuolella kuin myös tuomioistuimella olisi mahdollisuus viedä ensisijaisesti pienriitamenettelyyn osoitettu asia myös täysimittaiseen oikeudenkäyntiin. EK suhtautuu positiivisella mielenkiinnolla arviomuistiossa esiin nostettuun malliin, jossa sovittelutuomari arvioisi ensin riita-asialle sopivan menettelyn.

EK kannattaa pienriitamenettelyä, jossa osapuolet lähtökohtaisesti kävisivät oikeudenkäyntiprosessin ilman avustajaa ja kuluvastuu olisi rajattu osapuolten kesken. Mikäli osapuolille olisi mahdollista käyttää oikeudellista avustajaa voisi avustajan palkkio olla rajattu prosentuaaliseen osuuteen riidan intressistä. Ar-viomuistiossa esitettyjen tutkimustulosten perusteella sopiva riidan intressinä, johon pienriitamenettely soveltuu, voitaisiin pitää 5000 euroa. EK pitää keskeisenä, että sääntelyllä pyrittäisiin siihen, että oikeudellisten asiantuntijapalvelujen laadukas tuottaminen voidaan yhä turvata eikä sillä puututtaisi oikeudellisten asiantuntijapalveluiden hinnoitteluun enempää.

EK pitää tärkeänä pienriitamenettelyä valmisteltaessa, että perusoikeudet sekä oikeudenkäymiskaaren asettamat velvoitteet tulevat täytettyä.

EK katsoo, että tuomioistuin on sopiva viranomainen pienriitamenettelylle oikeusturvan varmistamiseksi, ratkaisujen yhdenmukaisen oikeudellisen perusteiden punninnan ja muutoksenhaun kannalta. EK katsoo, että on tarpeen arvioida tarkkaan sitä, millaisissa asioissa pienmenettely voitaisiin ottaa käyttöön. EK pitää ongelmallisena, jos pienriitamenettely tarkoittaisi käytännössä sitä, että tuomioistuin toimisi yrityksen ja kuluttajan välisessä riidassa ilman avustajaa menettelyssä olevan kuluttajan aseman valvojana yrityksen kustannuksella. Siten tasapuolinen ja yhdenvertainen osapuolten kohtelut olisi varmistettava menettelyssä, jossa lähtökohtaisesti osapuolet edustavat itseään oikeudenkäynnissä. Pidämme perusteltuna arvioida tarkkaan pienriitamenettelyn soveltuvuutta erilaisiin osapuolien välisiin tilanteisiin. Keskeistä jatkovalmistelussa on, että tunnistetaan riita-asioiden luonteen erilaisuus. Jatkovalmistelussa on keskeistä arvioida, missä määrin arviomuistiossa käsiteltyjä toimenpiteitä voidaan soveltaa yhtäläisesti kaikkiin riita-asioihin ja missä määrin taas ehdotuksia voitaisiin soveltaa esimerkiksi vain yksityishenkilöiden välisiin riitoihin tai kuluttajakauppaan. EK pitää hyvänä esimerkkinä arviomuistiossa nostettua esimerkkiä summaaristen riita-asioiden soveltumisesta pienriitamenettelyn piiriin.

EK pitää tärkeänä, että tuomioistuimen toiminnassa huomioidaan yhteiskunnan digitalisoituminen kuitenkin oikeusturvaa vaarantamatta. Digitalisaation huomioiminen on oleellista myös tuomioistuimen resurssien sekä käsittelyaikojen kannalta ja voi tarjota ratkaisuja siihen. Pienriitamenettelystä säädettäessä tulisi käydä laajemmin myös keskustelua tuomioistuinten resurssitilanteesta ja valmiuksista yleisesti, jotta käsittelyaikoja saataisiin lyhennettyä ylipäänsä. Huomioon ottaen näkökulmat siitä toisiko pienriitamenettely lisää resursseja muiden tuomioistuinasioiden käsittelylle ja toisaalta onko tuomioistuin valmis-tautunut suurempaan vireille tulevien asioiden määrään pienriitamenettelyn myötä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Brink Pacius Anmari
Elinkeinoelämän keskusliitto, EK